

Cascadeplein 10
9726 AD Groningen

Notitie t.b.v. de Kabinetsinformatuur c.s.
Van S.C.J.J. (Bas) Kortmann

Antwoordnummer 3061
8000 WB Zwolle

Datum: 3 november 2021
Betreft: afhandeling mijnbouwschade

0800 44 44 111
contact@schadedoormijnbouw.nl

Referentienummer:
IMG/Bestuur/2021/150

Algemeen beeld

Het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG) (de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen (TCMG) inbegrepen) heeft sinds maart 2018 bijna 200.000 besluiten op aanvragen voor vergoeding van fysieke schade en waardedaling genomen. In totaal is tot nu toe 1.178 miljard uitgekeerd. In 5% van de gevallen wordt bezwaar gemaakt tegen het besluit. Tegen een heel klein deel van de besluiten -tot nu toe 340- wordt beroep ingesteld bij de bestuursrechter. Onderzoek naar de tevredenheid van de belanghebbenden (24.000 respondenten) laat zien dat het IMG gemiddeld het cijfer 7.8 krijgt. Deze resultaten zijn in belangrijke mate te danken aan de onafhankelijke positie die het IMG als ZBO heeft en de daarmee samenhangende "doorzettingsmacht".

Toch is er bij veel Groningers en Drenten nog de nodige onvrede. Ook bij Tweede Kamerleden, de Nationale Ombudsman en (sommige) regionale overheden zijn regelmatig (zeer) kritische geluiden te horen. Het IMG is hier niet doof voor. Aantekening verdient wel dat schade en versterking veelal in één adem worden genoemd en zelfs door elkaar worden gehaald.

Dilemma's

Ik benoem twee grote dilemma's die in belangrijke mate aan de onvrede bijdragen:

- de discrepantie tussen hetgeen de gedupeerden (en de politiek) van het IMG verwachten enerzijds en de taak die in de Tijdelijke wet Groningen (TwG) aan het IMG is opgedragen anderzijds;
- het ontbreken van een integrale aanpak van de aardbevingsproblematiek.

Beide dilemma's hangen met elkaar samen en het IMG kan deze niet op eigen kracht opheffen. Wellicht ten overvloede merk ik op dat deze dilemma's ook door onder meer de maatschappelijke organisaties (Groninger Gasberaad en Groninger Bodem Beweging) worden onderkend.

Discrepantie tussen verwachtingen en wettelijke mogelijkheden IMG

De gedupeerden verwachten dat de overheid hun schadeproblematiek oplost. Voor hen is een onderscheid tussen versterking en schadeherstel niet of nauwelijks te maken. Dit onderscheid is ook kunstmatig. Versterking is een vorm van schadeherstel. Het IMG heeft de wettelijke taak de aansprakelijkheid van de NAM in het Groningenveld af te wikkelen. Dit betekent dat het IMG alleen bevoegd is schade die een gevolg is van mijnbouw (gaswinning of gasopslag) door de NAM te vergoeden. Voor een gedupeerde die te horen krijgt dat zijn schade niet het gevolg is van mijnbouw en dat het bewijsvermoeden is weerlegd, is dit vaak moeilijk te begrijpen.

De in de wet (TwG) vastgelegde taak is in wezen een juridisch keurslijf. In de praktijk staat dit keurslijf het behalen van het maatschappelijk gewenste doel soms in de weg.

Anders dan u misschien gewend bent van andere uitvoeringsorganisaties, heeft het IMG geen budget waarmee het door de minister(s) (of de Tweede Kamer) gewenst beleid kan uitvoeren. Het beleid van het IMG wordt in grote mate bepaald door het civiele aansprakelijkheidsrecht en het budget wordt bepaald door de vraag of een schade civielrechtelijk toegerekend kan worden aan de NAM. Als dat niet kan, kan het IMG ook geen vergoeding toekennen, ook niet met de bril van ruimhartigheid.

Het betekent ook dat het IMG in de praktijk geen compensatie kan toekennen om bijvoorbeeld ongewenste maatschappelijke effecten van de uitvoering van zijn werk tegen te gaan. Bij deze ongewenste effecten denke men onder meer aan niet goed te verklaren verschillen in de toekenning van schadevergoeding door de jaren heen en in de praktijk van elke dag.

Ontbreken integrale aanpak

Op centraal (Haags) niveau ontbreekt een voldoende eenduidige overkoepelende regie. Dit is mogelijk te verklaren door de kunstmatige scheiding van versterking en schade en de verschillende posities van de ministers van EZK en BZK. De minister van EZK is systeemverantwoordelijk voor de afhandeling van de schade, terwijl de minister van BZK onverkort verantwoordelijk is voor de versterking.

Binnen het aardbevingsgebied is er evenmin sprake van een voldoende eenduidige aansturing. Schadevergoeding is belegd bij het IMG, terwijl versterking door het ministerie van BZK (NCG) wordt uitgevoerd. Bij de versterking spelen bovendien de gemeentes een belangrijke rol. Het beeld wordt nog diffuser door verschillende andere regelingen die aardbevingsgerelateerd zijn en waarbij weer andere instanties een rol spelen. Men denke bijvoorbeeld aan het Nationaal Programma Groningen, de SNN-regeling inzake woningverbetering, het Bestuurlijk Akkoord etcetera.

Oplossingsrichting

In Groningen en Drenthe zit men niet te wachten op de zoveelste systeemwijziging. Ingrijpende structurele veranderingen dragen niet bij aan een oplossing en kosten bovendien veel te veel tijd. Bovenstaande dilemma's kunnen wellicht (grotendeels) worden opgelost door minder vergaande aanpassingen. Daarbij kan aan het volgende worden gedacht:

- geef het IMG de mogelijkheid tot het toekennen van subsidies voor verduurzaming en verbeteringen van woningen (en andere gebouwen). Aldus kan ook schade die niet tot mijnbouw kan worden herleid, onder omstandigheden en op nader te bepalen voorwaarden worden vergoed. Hiermee kan wellicht ook worden bevorderd dat de toegekende schadevergoeding daadwerkelijk voor (duurzaam) herstel wordt gebruikt. Geef het IMG bovendien de bevoegdheid (en het bijbehorende budget) om compensatie toe te kennen voor ongewenste maatschappelijke effecten;
- breng IMG en NCG onder één dak; een fusie is ongewenst, omdat de organisaties sterk verschillen en integratie van beide organisaties heel veel tijd zal vergen, met alle ongewenste vertraging vandien. Ik denk veeleer aan een concernachtige structuur, waarbij naast elkaar staande organisaties in één ZBO zijn verbonden. Voor de gedupeerden is er één aanspreekpunt (loket).